

Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie śląskim w 2019 r.

Population, vital statistics and migrations
in Śląskie Voivodship in 2019

Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie śląskim w 2019 r.

Population, vital statistics and migrations
in Śląskie Voivodship in 2019

Urząd Statystyczny w Katowicach Statistical Office in Katowice

Katowice 2020

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Katowicach, Śląski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Katowice, Śląski Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Jan Fryc, Michał Przybyła, Joanna Trzęsiok

pod kierunkiem

supervised by

Ilony Żurek

Tłumaczenie

Translation

Czesław Porowski

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Agnieszka Kaim, Piotr Porwisz

ISBN 978-83-66405-09-7

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on the website

katowice.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

When publishing SO data – please indicate the source

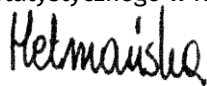
Przedmowa

Przekazuję Państwu cykliczną publikację „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie śląskim w 2019 r.”, ukazującą się w ramach serii wydawniczej „Informacje statystyczne”.

Opracowanie prezentuje dane dotyczące stanu i struktury ludności, zjawisk oraz procesów demograficznych zachodzących w województwie śląskim. Publikacja zawiera komentarz analityczny poprzedzony syntezą oraz uwagi metodologiczne, jak również mapy i wykresy prezentujące wybrane zjawiska i współczynniki demograficzne. Podstawowe dane z zakresu ludności i współczynników demograficznych według podregionów, powiatów i gmin przedstawiono również w części tabelarycznej w formacie Excel.

Wyrażam nadzieję, że publikacja stanowić będzie przydatne źródło informacji o sytuacji demograficznej województwa śląskiego dla odbiorców zainteresowanych przedmiotową tematyką.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Katowicach

AURELIA HETMAŃSKA

Katowice, lipiec 2020 r.

Preface

I present to you the cyclical publication 'Population, vital statistics and migrations in the Śląskie Voivodship in 2019', which is issued as part of the 'Statistical Information' publishing series.

The study presents data on the condition and structure of the population, demographic processes and phenomena occurring in the Śląskie Voivodship. The publication contains an analytical commentary preceded by an executive summary and methodological notes, as well as maps and charts presenting selected phenomena and demographic coefficients. Basic data on the population and demographic coefficients by subregions, powiats and gminas are also presented in the tabular part of the study in Excel format.

I sincerely hope that the publication will be a useful source of information about the demographic situation of the Śląskie Voivodship for all interested in the subject matter.

Director
of the Statistical Office in Katowice

AURELIA HETMAŃSKA

Katowice, July 2020

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	3
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty.....	7
Symbols. Major abbreviations	7
Synteza	8
Executive summary	9
Rozdział 1. Stan i struktura ludności	10
Chapter 1. Size and structure of population	10
Rozdział 2. Ruch naturalny ludności	17
Chapter 2. Vital statistics of population.....	17
2.1. Małżeństwa	17
2.1. Marriages.....	17
2.2. Rozwody i separacje	17
2.2. Divorces and separations	17
2.3. Urodzenia i zgony	18
2.3. Births and deaths	18
Rozdział 3. Migracje ludności	21
Chapter 3. Migration of population	21
3.1. Migracje wewnętrzne	21
3.1. Internal migration.....	21
3.2. Migracje zagraniczne	22
3.2. International migration	22
Uwagi metodologiczne	28
Methodological notes	31

Spis tablic

List of tables

	Nr No	Str. Page
Współczynnik feminizacji według grup wieku i miejsca zamieszkania w 2019 r.	1	15
Femininity ratio by age groups and place of permanent residence in 2019	1	15
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały w 2019 r.	2	21
Migration internal and international for permanent residence in 2019	2	21

Spis map

List of maps

	Nr	Str.
	No	Page
Zmiana liczby ludności według gmin w latach 2010-2019	1	11
Population change by gminas in the years 2010-2019	1	11
Napływ i odpływ migrantów do/z województwa śląskiego w 2019 r.	2	21
Migrants inflow and outflow to/from Śląskie Voivodship in 2019	2	21
Województwo śląskie w 2019 r.	3	23
Śląskie Voivodship in 2019	3	23
Zmiana liczby ludności w latach 2010-2019	4	24
Population changes in 2010-2019	4	24
Ludność na 1 km ² w 2019 r.	5	24
Population per 1 km ² in 2019	5	24
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2019 r.	6	25
Non-working age population per 100 persons of working age in 2019	6	25
Urodzenia żywe na 1000 ludności w 2019 r.	7	25
Live births per 1000 population in 2019	7	25
Zgony na 1000 ludności w 2019 r.	8	26
Deaths per 1000 population in 2019	8	26
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2019 r.	9	26
Natural increase per 1000 population in 2019	9	26
Saldo migracji stałej na 1000 ludności w 2019 r.	10	27
Net migration for permanent residence per 1000 population in 2019	10	27

Spis wykresów

List of graphs

	Nr	Str.
	No	Page
Liczba ludności w latach 2010-2019	1	10
Population in the years 2010-2019	1	10
Ranking zmiennych pod względem ich siły wpływu na indeks zmian liczby ludności	2	13
Ranking of variables by their strength of interaction on the population changes	2	13
Ludność według płci i wieku w latach 2010 i 2019	3	14
Population by sex and age in the years 2010 and 2019	3	14
Mediana wieku ludności (2010, 2015, 2018, 2019)	4	15
Median age of population (2010, 2015, 2018, 2019)	4	15
Struktura małżeństw według wieku nowożeńców w 2019 r.	5	17
Structure of marriages by age of bridegrooms and brides in 2019	5	17
Struktura rozwodów według okresu trwania małżeństwa w 2019 r.	6	17
Structure of divorces by duration of marriage in 2019.....	6	17

Spis wykresów (dok.)

List of graphs (cont.)

Struktura urodzeń żywych według wieku matki w 2019 r.	7	18
Structure of live births by age of the mother in 2019	7	18
Struktura zgonów według przyczyn w 2018 r.	8	19
Structure of deaths by causes in 2018	8	19
Ruch naturalny ludności w latach 2010-2019	9	20
Vital statistics of population in the years 2010-2019	9	20
Emigranci według grup wieku i płci w 2019 r.	10	22
Emigrants by age groups and sex in 2019	10	22

Spis tablic

(tablice dostępne jako pliki do pobrania w formacie XLSX)

List of tables

(tables available as XLSX type files to download)

	Nr	No
Wybrane dane o stanie, ruchu naturalnym i migracjach ludności w województwie (2010-2019)....	1	
Selected data on size, vital statistics and migration of population in voivodship (2010-2019)	1	
Ludność według płci oraz powiatów i gmin w 2019 r.	2	
Population by sex and powiats and gminas in 2019	2	
Ludność według płci i grup wieku w powiatach w 2019 r.	3	
Population by sex and age groups in powiats in 2019.....	3	
Ludność według płci i grup wieku w miastach na prawach powiatu w 2019 r.	4	
Population by sex and age groups in cities with powiat status in 2019	4	
Ludność według ekonomicznych grup wieku, płci i powiatów w 2019 r.	5	
Population by economic age groups, sex and powiats in 2019	5	
Ruch naturalny ludności według powiatów i gmin w 2019 r.	6	
Vital statistics by powiats and gminas in 2019	6	
Współczynniki ruchu naturalnego ludności według powiatów i gmin w 2019 r.	7	
Indices vital statistics by powiats and gminas in 2019	7	
Rozwody i separacje według powiatów w 2019 r.	8	
Divorces and separations by powiats in 2019.....	8	
Ruch wędrówkowy ludności według powiatów i gmin w 2019 r.	9	
Migrations of population by powiats and gminas in 2019	9	
Współczynniki ruchu wędrówkowego ludności według powiatów i gmin w 2019 r.	10	
Indices of migrations of population by powiats and gminas in 2019	10	
Stan, ruch naturalny, migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności w podregionach w 2019 r.	11	
Size, vital statistics, internal and international migrations of population in subregions in 2019 ..	11	

Objaśnienia znaków umownych

Symbol	Opis
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe
„W tym”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy

Ważniejsze skróty

Skrót	Znaczenie
tys.	tysiąc
km ²	kilometr kwadratowy
r.	rok
p. proc.	punkt procentowy
dok.	dokończenie
m.in.	między innymi
tj.	to jest
NUTS	Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych

Synteza

Liczba ludności w województwie śląskim w latach 2010–2019 wykazywała tendencję malejącą i w końcu 2019 r. wyniosła 4517,6 tys. osób (11,8% ludności Polski).

Województwo śląskie charakteryzuje wysoki poziom urbanizacji. Ludność miejska w 2019 r. stanowiła 76,6%, tj. o 0,1 p. proc. mniej niż w 2018 r.

W końcu 2019 r. na 1 km² powierzchni w województwie śląskim przypadało 366 osób (w 2018 r. – 368 osób), co plasowało województwo na 1. miejscu w kraju.

Struktura ludności według płci nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców województwa śląskiego przeważały kobiety, których odsetek w końcu 2019 r., podobnie jak w roku poprzednim, wyniósł 51,8%.

Współczynnik feminizacji określający liczbę kobiet przypadającą na 100 mężczyzn wyniósł 107, przy czym w miastach był wyższy (109) niż na wsi (104).

Ludność województwa śląskiego systematycznie starzeje się. W końcu 2019 r. statystyczny mieszkaniec miał przeciętnie prawie 43 lata (mediana wieku), natomiast w 2010 r. prawie 40 lat.

W województwie śląskim w 2019 r. zawarto 21,1 tys. małżeństw, tj. o 5,0% mniej niż w 2018 r. Decyzje o zawarciu związku małżeńskiego były podejmowane w coraz późniejszym wieku. Mediana wieku nowożeńców wyniosła wśród mężczyzn 30,7 lat (w 2018 r. – 30,2 lat), natomiast wśród kobiet 28,5 lat (w 2018 r. – 28,1 lat).

W 2019 r. w województwie śląskim orzeczono 8,0 tys. rozwodów, tj. o 2,3% mniej niż w 2018 r. Głównymi przyczynami rozpadu małżeństw były niezgodność charakterów – 42,8% oraz niedochowanie wierności małżeńskiej – 23,1%.

Liczba urodzeń żywych zarejestrowanych w 2019 r. w województwie wyniosła 40,5 tys., tj. o 4,9% mniej niż w 2018 r., natomiast liczba odnotowanych zgonów – 51,8 tys. (o 0,8% mniej). W efekcie ubytek naturalny ludności wyniósł 11,3 tys. osób.

W województwie śląskim w 2019 r. liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego, przewyższała liczbę osób zameldowanych na pobyt stały. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w 2019 r. ukształtowało się na poziomie minus 4,7 tys. (w 2018 r. – minus 5,0 tys.); w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosło minus 1,0 (w 2018 r. – minus 1,1).

Najczęstszym kierunkiem migracji międzywojewódzkich w 2019 r. było województwo małopolskie. Z województwa śląskiego wyjechało na stałe do województwa małopolskiego 3,7 tys. osób, a z województwa małopolskiego przybyło na stałe do województwa śląskiego 2,2 tys. osób.

W 2019 r. na pobyt stały w województwie śląskim zameldowano 1,6 tys. osób, mających poprzednio stałe miejsce zamieszkania za granicą. Wyjazd na pobyt stały za granicę zgłosiło 2,1 tys. osób. Saldo migracji zagranicznej wyniosło minus 0,4 tys.

Executive summary

The population in the Śląskie Voivodship in the years 2010–2019 showed a downward trend and at the end of 2019 it amounted to 4,517.6 thousand persons (11.8% of the population of Poland).

Śląskie Voivodship is characterized by a high level of urbanisation. Population in urban area amounted to 76.6% which is 0.1 pp less than in 2018.

At the end of 2019, there were 366 people per 1 km² of area in the Śląskie Voivodship (368 people in 2018), which placed the Voivodship in 1st place in the country.

The structure of population by sex hasn't changed significantly. The total number of inhabitants of the Śląskie Voivodship was dominated by women, whose percentage at the end of 2019, as in the previous year, was 51.8%.

The feminization ratio indicating the number of women per 100 men was 107, and was larger in urban areas (109) than in rural areas (104).

The population of the Śląskie Voivodship is ageing systematically. At the end of 2019, the statistical resident was on average almost 43 years old (median age), while in 2010 almost 40 years old.

In 2019, the number of marriages amounted to 21.1 thousand which was 5.0% less than in 2018. Decisions to marry were made at an increasingly older age. The median age of newlyweds was 30.7 years for men (30.2 in 2018), and 28.5 years for women (28.1 in 2018).

In 2019, the number of divorces in Śląskie Voivodship amounted to 8.0 thousand which is 2.3% less than in the previous year. The main reasons for divorce were incompatibility of characters (42.8% of divorces) and infidelity (23.1% of divorces).

The number of live births registered in the Voivodship in 2019 was 40.5 thousand, i.e. 4.9% less than in 2018, while the number of recorded deaths was 51.8 thousand. (0.8% less). As a result, the natural decrease in population amounted to 11.3 thousand people.

In 2019, the number of people deregistered of permanent residence in 2019 exceeded the number of people registered for permanent residence. Net internal and international migration in 2019 was minus 4.7 thousand (in 2018 – minus 5.0 thousand). The net migration per 1000 people amounted to minus 1.0 (in 2018 – minus 1.1).

The most common direction of inter-Voivodship migration in 2019 was Małopolskie Voivodship. 3.7 thousand persons left the Śląskie Voivodship permanently for Małopolskie Voivodship and 2.2 thousand persons from the Małopolskie Voivodship moved permanently to the Śląskie Voivodship.

In 2019, the number of persons who used to have permanent registration abroad and registered for permanent residence in Śląskie Voivodship, was 1.6 thousand. The number of persons who went abroad for permanent residence amounted to 2.1 thousand. Net international migration amounted to minus 0.4 thousand.

Rozdział 1. Stan i struktura ludności

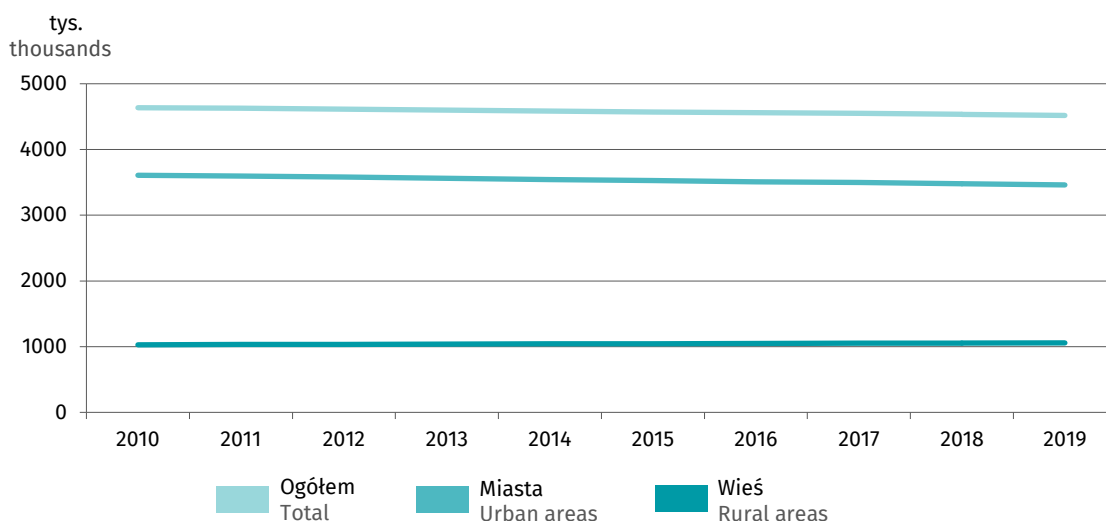
Chapter 1. Size and structure of population

W końcu 2019 r. liczba ludności województwa śląskiego wyniosła 4517,6 tys. (11,8% ludności w kraju), tj. o 15,9 tys. mniej niż przed rokiem oraz o 117,3 tys. mniej niż w 2010 r. Stopa ubytku rzeczywistego w 2019 r. wyniosła minus 0,35% (w 2018 r. – minus 0,32%), co oznacza że na każde 10 tys. ludności ubyło 35 osób.

Wykres 1. Liczba ludności w latach 2010-2019

Stan w dniu 31 grudnia

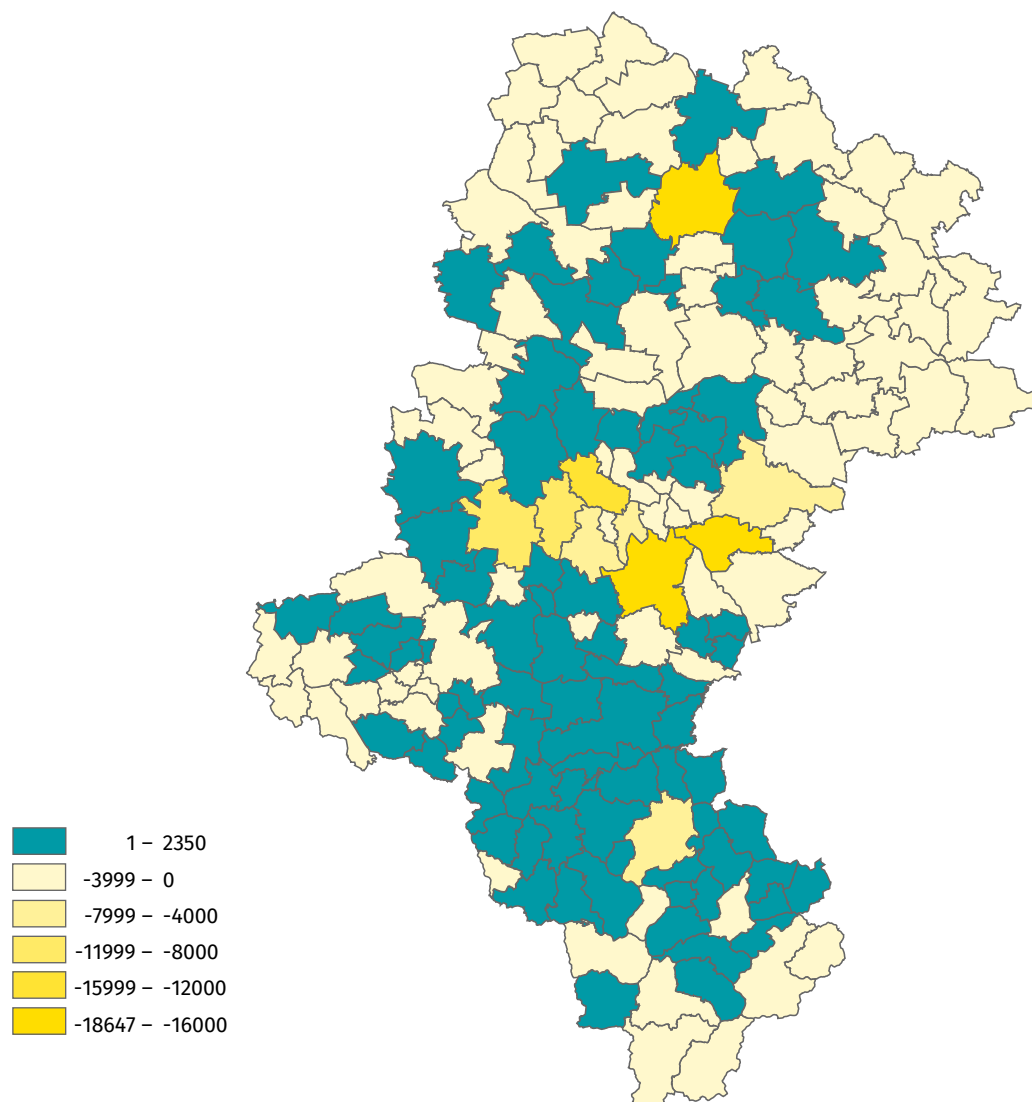
Chart 1. Population in the years 2010-2019
As of 31st December

Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów w 2019 r. w 27 powiatach wystąpił ubytek, a w 9 przyrost rzeczywisty ludności. Największą stopę ubytku odnotowano w Sosnowcu (minus 1,02%), Bytomiu (minus 0,92%) oraz w Świętochłowicach (minus 0,91%), a największą stopę przyrostu w powiecie mikołowskim (0,63%) i bielskim (0,58%).

Mapa 1. Zmiana liczby ludności według gmin w latach 2010-2019

Stan w dniu 31 grudnia

Map 1. Population change by gminas in the years 2010-2019
As of 31st December

Systematycznie obniża się liczba mieszkańców miast, a wzrasta liczba mieszkańców wsi. Ludność w miastach w końcu 2019 r. wyniosła 3460,7 tys. osób i stanowiła 76,6% ogółu mieszkańców, tj. mniej o 0,52% niż w końcu 2018 r. Liczba ludności na wsi zwiększyła się do 1057,0 tys. i w porównaniu z 2018 r. wzrosła o 0,21%. Udział ludności wiejskiej wyniósł 23,4% i zwiększył się 0,1 p. proc. w odniesieniu do stanu w końcu 2018 r.

Wraz ze spadkiem liczby ludności zmniejsza się gęstość zaludnienia w województwie śląskim. W końcu 2019 r. na 1 km² przypadało 366 osób (w kraju – 123 osoby), tj. o 2 osoby mniej niż w 2018 r. i o 10 osób mniej niż w 2010 r. Najwyższą gęstość zaludnienia odnotowano w: Świętochłowicach (3723 osoby/km²), Chorzowie (3243), Siemianowicach Śląskich (2621), a najniższą w powiatach: częstochowskim (88), lublinieckim (93) i kłobuckim (95).

W świetle problemów demograficznych Polski, ale również województwa śląskiego, związanych ze zmniejszającą się liczbą ludności, w szczególności także spadkiem liczby urodzeń i wzrostem zgonów, które pociągają za sobą ujemny przyrost naturalny, wykonano analizę mającą na celu wskazanie zmiennych najsilniej wpływających na zmianę wielkości populacji śląskich gmin.

Przedmiotem badania były gminy województwa śląskiego, dla których obliczono indeks zmian liczby ludności w 2019 r. w stosunku do 2010 r. Indeks ten wskazuje o ile procent wzrosła lub spadła liczba osób zamieszkujących gminy województwa śląskiego w analizowanym okresie. Gmin, dla których odnotowano wzrost liczby ludności, było 81, podczas gdy spadek liczby ludności miał miejsce w 86. Największy przyrost liczby ludności w badanym okresie, o 18,5%, zaobserwowano w gminie Wyry (w powiecie mikołowskim), natomiast największy spadek, o 7,9%, odnotowano w gminie Koniecpol (w powiecie częstochowskim). Niewielkie zmiany, jak np. wzrost wielkości populacji o 0,2% w gminie Janów, czy spadek o 0,02% w gminie Kamienica Polska lub o 0,13% w gminie Kroczyce wskazują, iż część tych zmian może mieć charakter przypadkowy.

Interesujące jest pytanie, jakie charakterystyki demograficzne mogą wyjaśniać obserwowane zmiany w liczbie ludności gmin na terenie województwa śląskiego. Odpowiedzi na to pytanie można udzielić po wykonaniu analizy regresji. Zbudowano więc model regresyjny, w którym zmienną zależną był omawiany indeks zmian liczby ludności, zaś rolę zmiennych objaśniających pełniły:

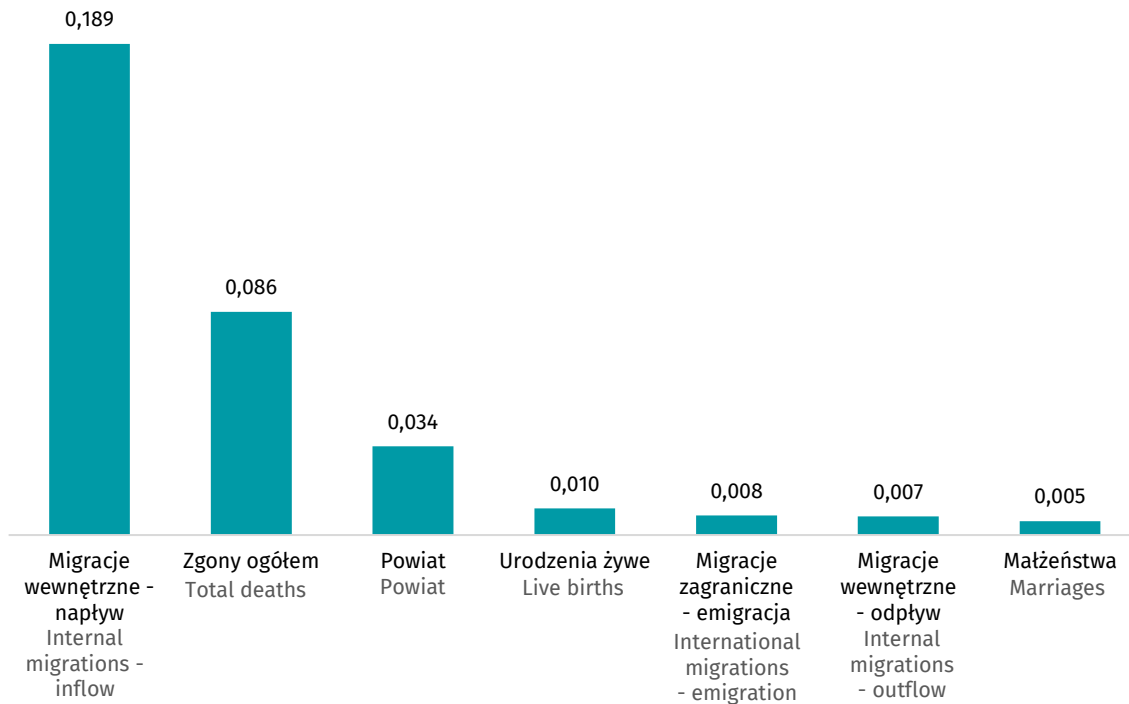
- urodzenia żywe na 1000 ludności,
- zgony ogółem w przeliczeniu na 1000 ludności,
- małżeństwa w przeliczeniu na 1000 ludności,
- migracje wewnętrzne na pobyt stały – napływ w przeliczeniu na 1000 ludności,
- migracje wewnętrzne na pobyt stały – odpływ w przeliczeniu na 1000 ludności,
- migracje zagraniczne na pobyt stały – imigracja w przeliczeniu na 1000 ludności,
- migracje zagraniczne na pobyt stały – emigracja w przeliczeniu na 1000 ludności.
- typ gminy (miejska, wiejska oraz miejsko-wiejska),
- powiat.

Dwie ostatnie charakterystyki to zmienne nominalne, natomiast pozostałe mierzone są na skali ilorazowej.

Do badania wykorzystano metodę drzew regresyjnych, albo inaczej – metodę rekurencyjnego podziału. Nie zakłada ona znajomości rozkładów badanych zmiennych objaśniających, a nawet więcej – mogą być one mierzone zarówno na skalach słabych i mocnych, tak jak w tym przypadku. Ponadto dopuszcza braki wartości zmiennych i jest odporna na występowanie obserwacji odstających. To wszystko powoduje, że ma znacznie szerszy potencjalny obszar zastosowań niż np. klasyczna regresja wieloraka, w której model budowany jest za pomocą metody najmniejszych kwadratów.

Do oceny siły wpływu zmiennych objaśniających na postać modelu, użyto miernika, który każdej zmiennej przypisuje wagę mieszczącą się w przedziale $\langle 0,1 \rangle$. W ten sposób możliwe jest utworzenie rankingu predyktorów pod względem ich siły wpływu na model i zmienną zależną. Ranking ten został zaprezentowany na wykresie 2.

Wykres 2. Ranking zmiennych pod względem ich siły wpływu na indeks zmian liczby ludności
 Chart 2. Ranking of variables by their strength of interaction on the population changes

Dane przedstawione na wykresie 2 wskazują, iż największy wpływ na zmianę liczby ludności w gminach województwa śląskiego ma napływ ludności (w przeliczeniu na 1000 osób) w ramach migracji wewnętrznych, czyli na terenie kraju. Kolejną ważną zmienną jest liczba zgonów na 1000 ludności. Niewielki wpływ na badany indeks zmian liczby ludności mają także: urodzenia żywe, liczba osób emigrujących na stałe poza granice Polski, odpływ ludności na tereny innych gmin w kraju, a także liczba małżeństw (za każdym razem w ujęciu względnym, na 1000 ludności). Warto zauważyć, że zmiany populacji nie zależą od typu gminy, zatem w województwie śląskim nie można wskazać preferencji mieszkańców do przenoszenia się z miasta na wieś lub odwrotnie. Nieistotną dla modelu zmienną okazała się również liczba imigrantów przybywających do województwa śląskiego.

Zbudowany model regresji dostarcza bardziej szczegółowych informacji.

1. Im więcej osób przenosi się na teren danej gminy (napływ – migracje wewnętrzne), tym średnio rzecz biorąc obserwujemy większy wzrost liczby ludności.
2. Gminy o największym wzroście liczby ludności charakteryzują się najwyższym napływem ludności migrującej wewnątrz kraju (napływ na 1000 osób wyższy niż 28) oraz najniższym odsetkiem zgonów (liczba zgonów na 1000 ludności mniejsza niż 9,5).
3. Największy spadek liczby ludności obserwujemy w gminach, gdzie w ramach migracji wewnętrznej napływa najmniej osób (mniej niż 12 osób na 1000) i najczęściej umiera (więcej niż 11 na 1000). Są to na ogół gminy w powiatach: będzińskim, cieszyńskim, częstochowskim, wodzisławskim, zawierciańskim oraz miasta na prawach powiatu.

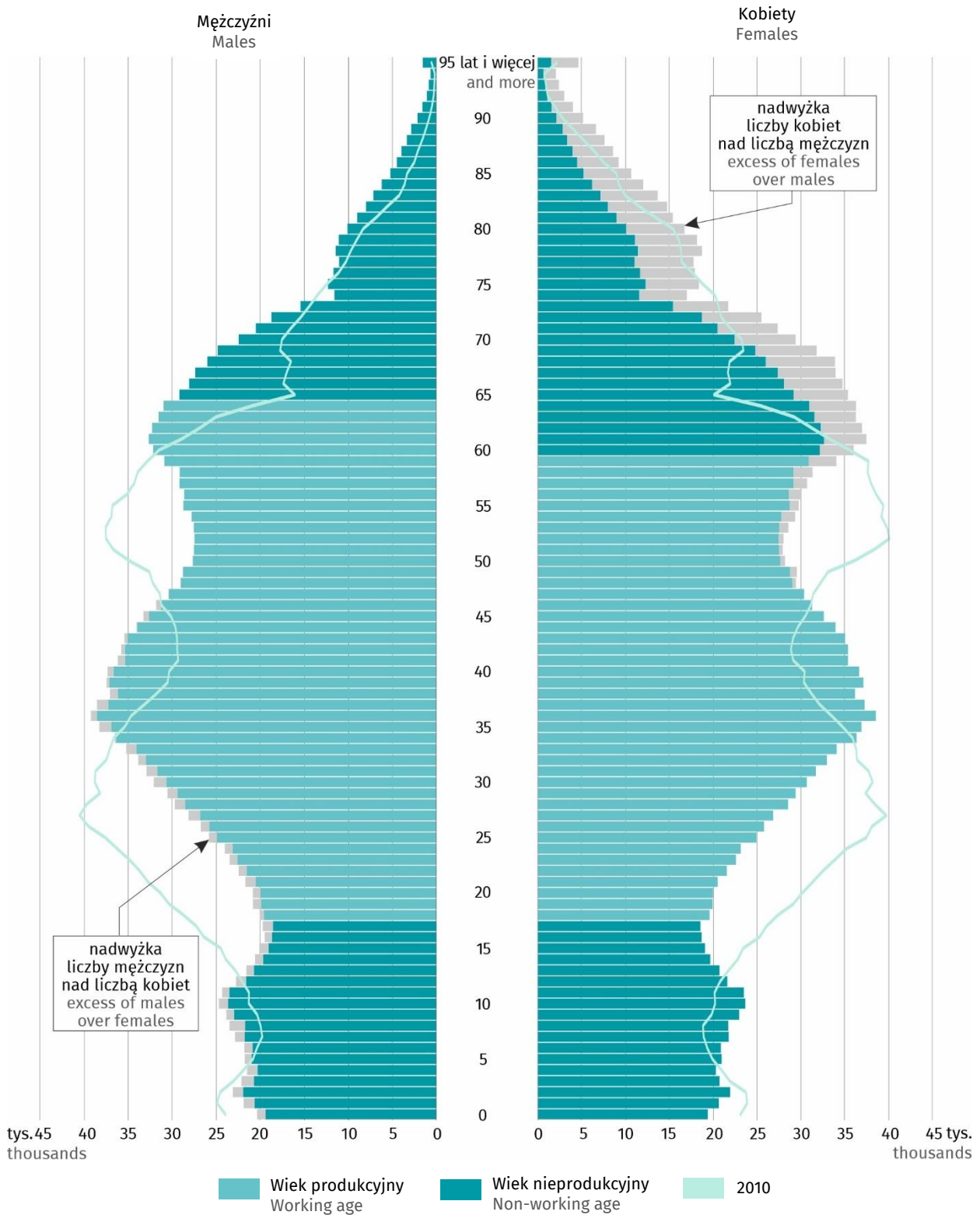
Błąd średniokwadratowy (MSE) dla utworzonego modelu wynosi 0,0002. Zatem obliczony pierwiastek tego błędu (RMS≈0,015) oznacza, że wskazane przez model teoretyczne wartości indeksu zmian liczby ludności różnią się przeciętnie o 0,015 p. proc. od rzeczywistych zmian populacji w gminach województwa.

Wykres 3. Ludność według płci i wieku w latach 2010 i 2019

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 3. Population by sex and age in the years 2010 and 2019

As of 31st December

Struktura ludności według płci od lat nie zmienia się. W ogólnej liczbie ludności przeważały kobiety i w końcu 2019 r. stanowiły 51,8% (51,6% w kraju). Współczynnik feminizacji, podobnie jak w kraju, wyniósł 107. Współczynnik feminizacji jest zróżnicowany ze względu na wiek. W młodszych grupach wiekowych odnotowano przewagę mężczyzn, natomiast w starszych grupach wiekowych przewagę kobiet. Stałą przewagę kobiet nad mężczyznami obserwuje się od wieku 48 lat, w miastach również od 48 lat, a na wsi od wieku 60 lat. W grupie osób w wieku 65 lat i więcej kobiety stanowiły 59,7%. Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny według powiatów najwyższy współczynnik feminizacji odnotowano w Częstochowie (113), a najniższy w powiatach: bieruńsko-łężyńskim, kłobuckim i rybnickim (po 103).

Tablica 1. Współczynnik feminizacji według grup wieku i miejsca zamieszkania w 2019 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Table 1. Femininity ratio by age groups and place of permanent residence in 2019
As of 31st December

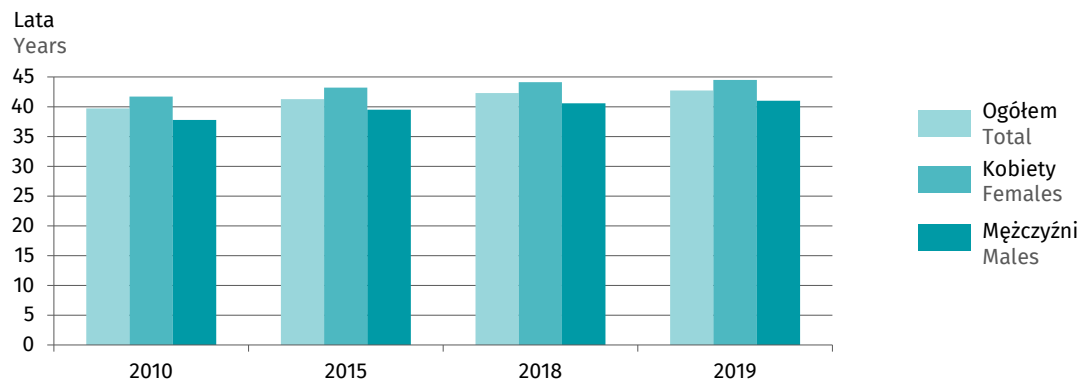
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
OGÓŁEM TOTAL	107	109	104
0-14 lat	95	95	95
15-19	96	96	94
20-29	96	96	96
30-39	97	97	98
40-49	99	100	98
50-59	105	107	99
60-64	115	118	103
65 lat i więcej and more	148	150	142

Ludność województwa śląskiego starzeje się, o czym świadczy rosnąca wartość mediany wieku. Mediana wieku (wiek środkowy) oznacza, że połowa ludności danego wieku jeszcze nie osiągnęła, a połowa już go przekroczyła. Na koniec 2019 r. wiek środkowy mieszkańca województwa wyniósł 42,7 lat i w stosunku do 2010 r. wzrósł o 3,0 lat. Mediana wieku dla mężczyzn wyniosła 41,0 lat, a dla kobiet 44,5 lat. W miastach ludność była starsza niż na wsi, wiek środkowy wyniósł odpowiednio: 43,3 lat i 40,9 lat. Proces starzenia się społeczeństwa pokazują także takie wskaźniki demograficzne, jak indeks starości i współczynnik starości demograficznej.

Wykres 4. Mediana wieku ludności

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 4. Median age of population
As of 31st December

Indeks starości (liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0-14 lat) w końcu 2019 r. wyniósł 132 osoby, przed rokiem – 128 osób, a w 2010 r. – 102 osoby.

W końcu 2019 r. współczynnik starości demograficznej (udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności) wyniósł 19,2% i wzrósł o 0,6 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego oraz o 5,0 p. proc. w porównaniu z 2010 r.

W końcu 2019 r. liczba dzieci i młodzieży (0-17 lat) wyniosła 772,7 tys. i stanowiła 17,1% ludności ogółem (w 2018 r. – 17,0%). Ludność w wieku produkcyjnym liczyła 2694,2 tys., a jej udział w ludności ogółem wyniósł 59,6% i zmniejszył się w skali roku o 0,7 p. proc. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym ukształtowała się na poziomie 1050,8 tys. i stanowiła 23,3% ludności ogółem, tj. o 0,6 p. proc. więcej niż przed rokiem.

Miarą określającą relacje między poszczególnymi ekonomicznymi grupami wieku ludności jest współczynnik obciążenia demograficznego, obrazujący liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Współczynnik obciążenia demograficznego systematycznie rośnie, co wskazuje na pogłębianie się niekorzystnych relacji. W 2019 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 68 osób w wieku nieprodukcyjnym, przed rokiem – 66, a w 2010 r. – 53. Najwyższą wartość współczynnika odnotowano w Bielsku-Białej – 75, natomiast najniższą w powiecie raciborskim – 60.

Rozdział 2. Ruch naturalny ludności

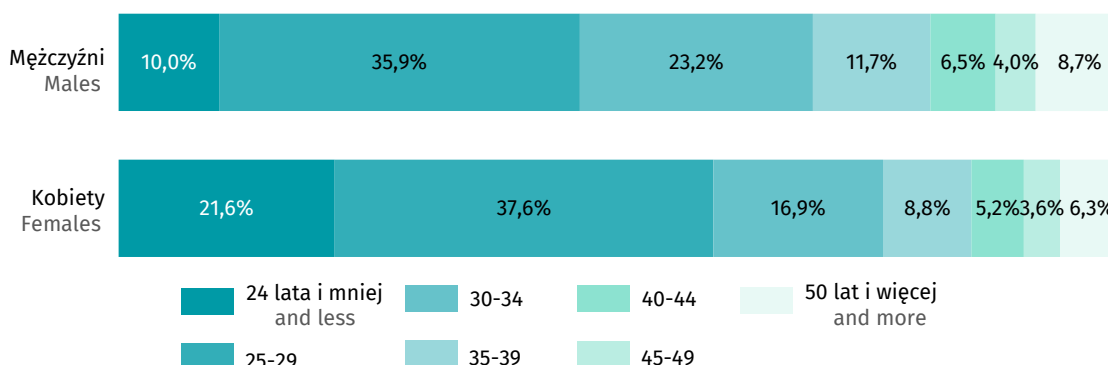
Chapter 2. Vital statistics of population

2.1. Małżeństwa

2.1. Marriages

W 2019 r. w województwie śląskim zawarto 21,1 tys. małżeństw, tj. o 5,0% mniej niż w roku poprzednim. Współczynnik małżeństw (liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności) wyniósł 4,7‰ (w 2018 r. – 4,9‰). Małżeństwa wyznaniowe stanowiły 53,9% (w 2018 r. – 56,8%) zawartych małżeństw. Zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn wstępujących w związek małżeński przeważały osoby w wieku 25-29 lat, odpowiednio 37,6% i 35,9%. Małżeństwa pierwsze (związek kawaler z panną) liczyły 15,5 tys., tj. 73,2% zawartych związków małżeńskich.

Wykres 5. Struktura małżeństw według wieku nowożeńców w 2019 r.
Chart 5. Structure of marriages by age of bridegrooms and brides in 2019

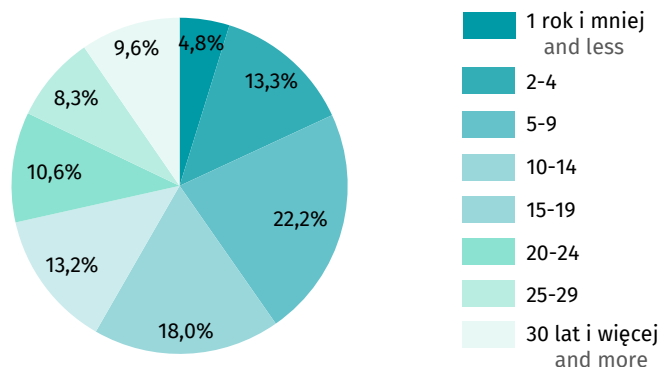
Mediana wieku mężczyzn zawierających związek małżeński w 2019 r. wyniosła 30,7 lat (w 2018 r. – 30,2 lat), natomiast kobiet – 28,5 lat (w 2018 r. – 28,1 lat).

2.2. Rozwody i separacje

2.2. Divorces and separations

W województwie śląskim w 2019 r. rozwiódł się 8,0 tys. par małżeńskich, tj. o 2,3% mniej niż w 2018 r. Współczynnik rozwodów liczony jako liczba rozwodów na 1000 ludności w wieku 20 lat i więcej wyniósł 2,2 i był wyższy w miastach – 2,3 niż na wsi – 1,7.

Wykres 6. Struktura rozwodów według okresu trwania małżeństwa w 2019 r.
Chart 6. Structure of divorces by duration of marriage in 2019

W 2019 r. najczęściej rozwodziły się małżeństwa, w których małżonkowie w momencie zawarcia związku byli w wieku 20-24 lata (1,9 tys., tj. 24,3% ogółem rozwodów). Biorąc pod uwagę wiek małżonków w momencie orzeczenia rozwodu, najwięcej osób rozwodzących się było w wieku 35-39 lat (0,8 tys., tj. 10,1% ogółem rozwodów).

Małoletnie dzieci na utrzymaniu (mające poniżej 18 lat) posiadało 4,4 tys. małżeństw (55,7% ogółem rozwiedzionych małżeństw).

Najczęściej wskazywanymi przyczynami rozwodów (wyłącznie oraz w powiązaniu z inną przyczyną) były: niezgodność charakterów (42,8% ogółem rozwodów), niedochowanie wierności małżeńskiej (23,1%) oraz nadużywanie alkoholu (15,3%).

W 2019 r. odnotowano 212 separacji orzeczonych prawomocnie, tj. o 20,6% mniej niż w 2018 r. Na 100 tys. ludności w wieku 20 lat i więcej orzeczono 5,8 separacji (w 2018 r. – 7,2). Separacje z powodztwa żony stanowiły 67,5% ogółem separacji. Małżeństwa posiadające małoletnie dzieci na utrzymaniu stanowiły 48,1% separacji orzeczonych.

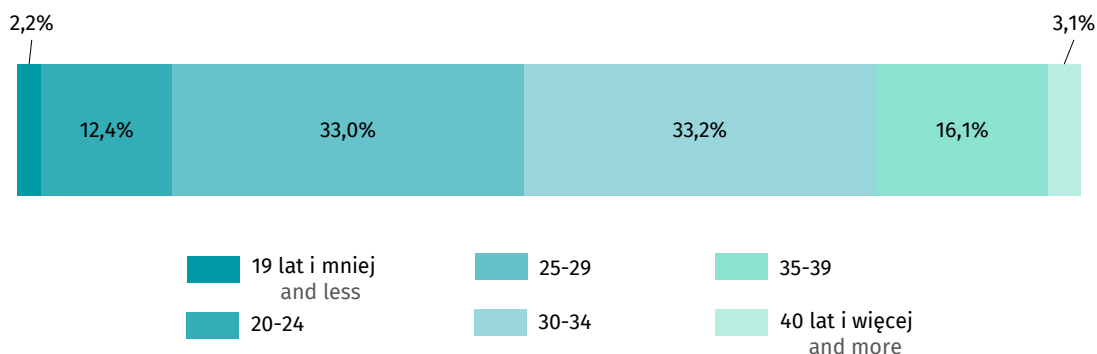
2.3. Urodzenia i zgony

2.3. Births and deaths

W 2019 r. zarejestrowano 40,5 tys. urodzeń żywych, tj. o 4,9% mniej niż w 2018 r. Współczynnik urodzeń wyniósł 9,0‰ (w 2018 r. – 9,4‰). Wyższą wartość współczynnika odnotowano na wsi (9,6‰) niż w miastach (8,8‰). Najwyższy współczynnik urodzeń odnotowano w powiecie pszczyńskim 11,5‰, natomiast najniższy w Sosnowcu 7,2‰.

Wykres 7. Struktura urodzeń żywych według wieku matki w 2019 r.

Chart 7. Structure of live births by age of the mother in 2019

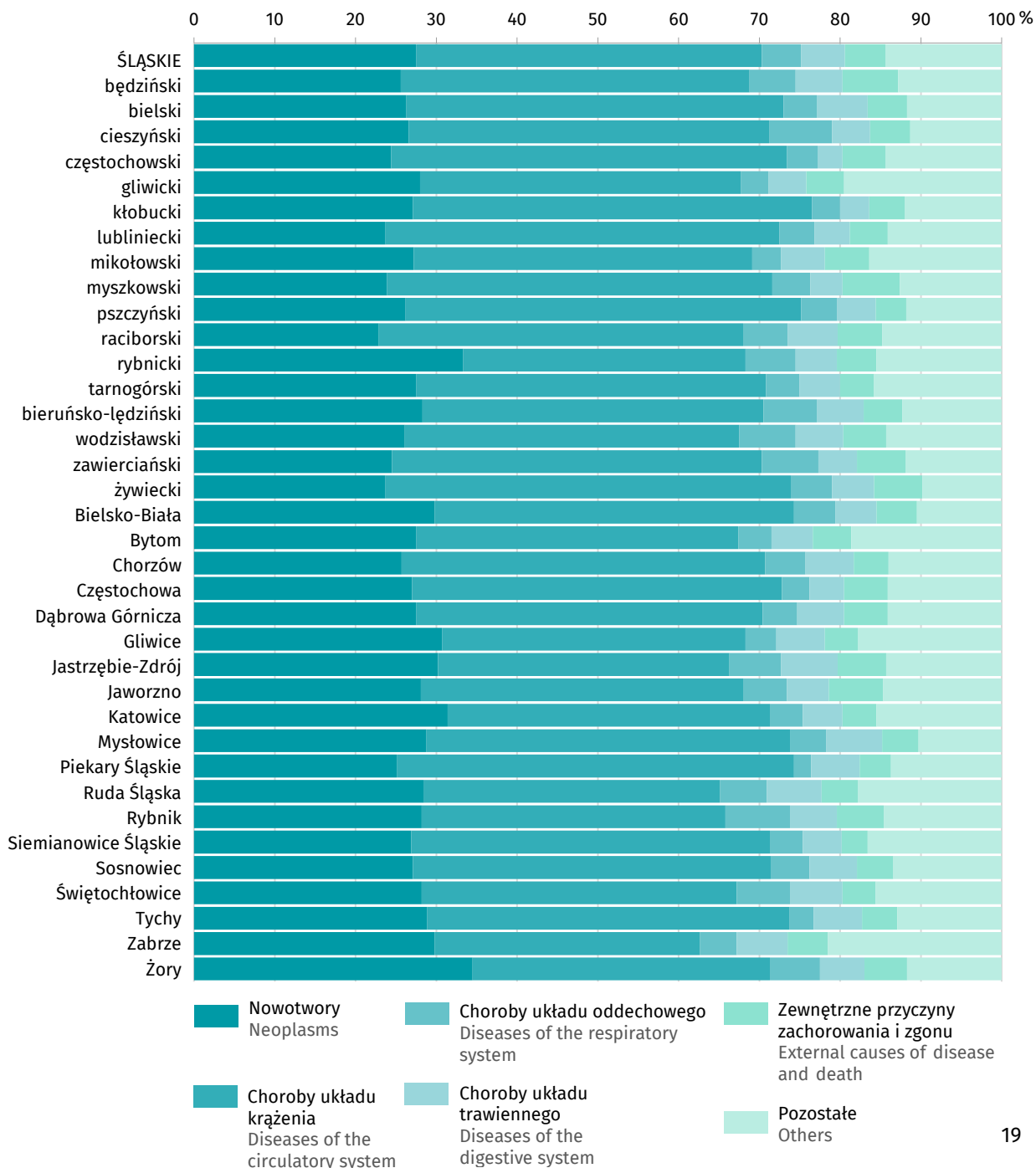
Mediana wieku kobiet, które urodziły dziecko w 2019 r. wyniosła 30,3 lat (w 2018 r. – 30,1 lat). Wiek środkowy kobiet, które urodziły pierwsze dziecko wyniósł 28,2 lat. Wśród rodzących kobiet 50,6% posiadało wykształcenie wyższe, a 33,1% wykształcenie policealne i średnie.

Ogólny współczynnik płodności określany liczbą urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat) osiągnął wartość 39,46 (w 2018 r. – 41,01). Wyższą płodność kobiet odnotowano na wsi niż w miastach (40,81 wobec 39,03). Biorąc pod uwagę wiek kobiet najwyższą płodność odnotowano w grupie wieku 25-29 lat (96,52). Dla zagwarantowania prostej zastępowalności pokoleń wymagane jest kształtowanie się współczynnika dzietności na poziomie 2,10-2,15, tzn. w danym roku na 1 kobietę w wieku 15-49 lat powinno przypadać średnio 2 dzieci. Współczynnik dzietności ogólnej w 2019 r. osiągnął wartość 1,36 (w 2018 r. – 1,39).

W 2019 r. zmarło 51,8 tys. osób, tj. o 0,8% mniej niż w 2018 r. Współczynnik zgonów ukształtował się na poziomie 11,4‰, w miastach 11,8‰, a na wsi 10,2‰. Współczynnik zgonów niemowląt (liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych) wyniósł 4,6‰ (w 2018 r. – 3,9‰). Najwięcej zgonów na 1000 ludności odnotowano w Chorzowie – 14, najmniej w Żorach – 8. Dane o zgonach według przyczyn ze względu na 2 etapy opracowania prezentowane są z rocznym opóźnieniem. Głównymi przyczynami zgonów w 2018 r. były choroby układu krążenia (42,8%) oraz nowotwory (27,5%). Kobiety częściej niż mężczyźni umierały na choroby układu krążenia (odpowiednio 48,1% wobec 37,9%), natomiast na nowotwory częściej umierali mężczyźni niż kobiety (odpowiednio 28,9% wobec 25,9%).

Wykres 8. Struktura zgonów według przyczyn w 2018 r.

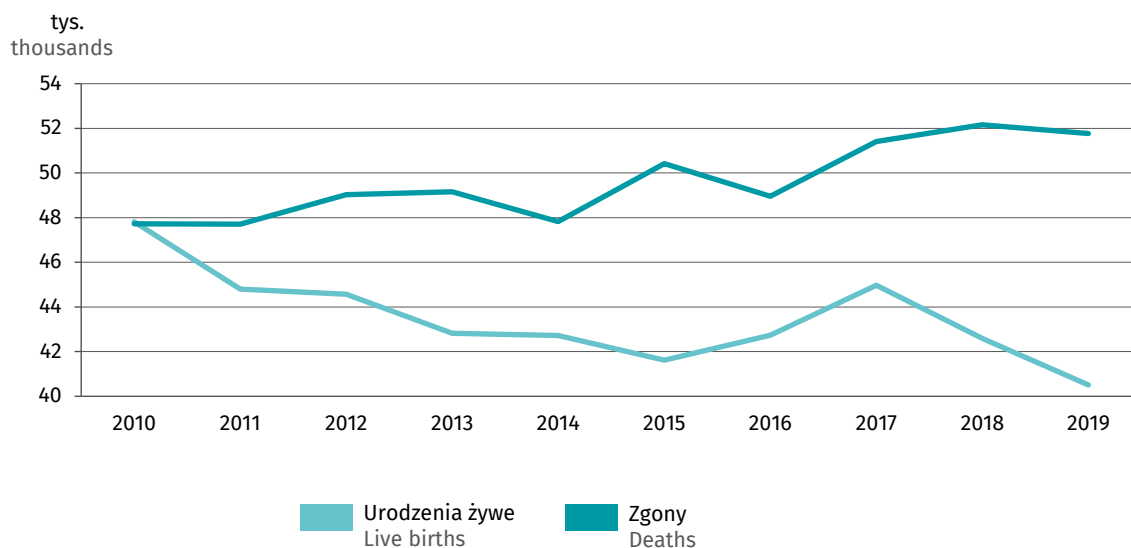
Chart 8. Structure of deaths by causes in 2018

W 2019 r. liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń, przyrost naturalny ludności ukształtował się na poziomie minus 11,3 tys. (w 2018 r. – minus 9,6 tys.). Współczynnik przyrostu naturalnego ludności wyniósł minus 2,5‰, w miastach minus 3,1‰, a na wsi minus 0,6‰. W większości powiatów województwa śląskiego odnotowano ujemny współczynnik przyrostu naturalnego, m.in. w Sosnowcu i powiecie zawierciańskim (po minus 5,8‰), Częstochowie i powiecie będzińskim (po minus 5,6‰). Dodatni współczynnik odnotowano w 6 powiatach, m.in. w powiecie pszczyńskim (2,5‰), bielskim (0,9%) oraz w Żorach (0,8‰).

Wykres 9. Ruch naturalny ludności w latach 2010-2019

Chart 9. Vital statistics of population in the years 2010-2019

Rozdział 3. Migracje ludności

Chapter 3. Migration of population

W 2019 r. z pobytu stałego wymeldowało się 51,4 tys. osób, natomiast zameldowało się na pobyt stały 46,7 tys. osób. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały wyniosło minus 4,7 tys. osób. Na wsi odnotowano dodatnie saldo migracji na pobyt stały (3,3 tys. osób), a w miastach ujemne (minus 8,0 tys.). Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosło minus 1,0 (w miastach minus 2,3, na wsi 3,1). Najwyższą wartość salda migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w powiatach: mikołowskim (6,0), tarnogórskim (5,6), bielskim (4,7), natomiast najniższą w: Świętochłowicach (minus 4,7), Bytomiu (minus 4,5) oraz w Jastrzębiu-Zdroju i Sosnowcu (po minus 4,0).

Tablica 2. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały w 2019 r.

Table 2. Migration internal and international for permanent residence in 2019

Wyszczególnienie Specification	Napływ ^a Inflow ^a				Odptyw ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration
	Ogółem Total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	Ogółem Total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za zagranicę to abroad	
OGÓŁEM									
Total	46650	33135	11885	1630	51367	31705	17590	2072	-4717
Miasta Urban areas	32192	22793	8116	1283	40195	24895	13643	1657	-8003
Wieś Rural areas	14458	10342	3769	347	11172	6810	3947	415	3286

a Zameldowania na pobyt stały. b. Wymeldowania z pobytu stałego.

a Registrations for permanent residence. b. Deregistrations from permanent residence.

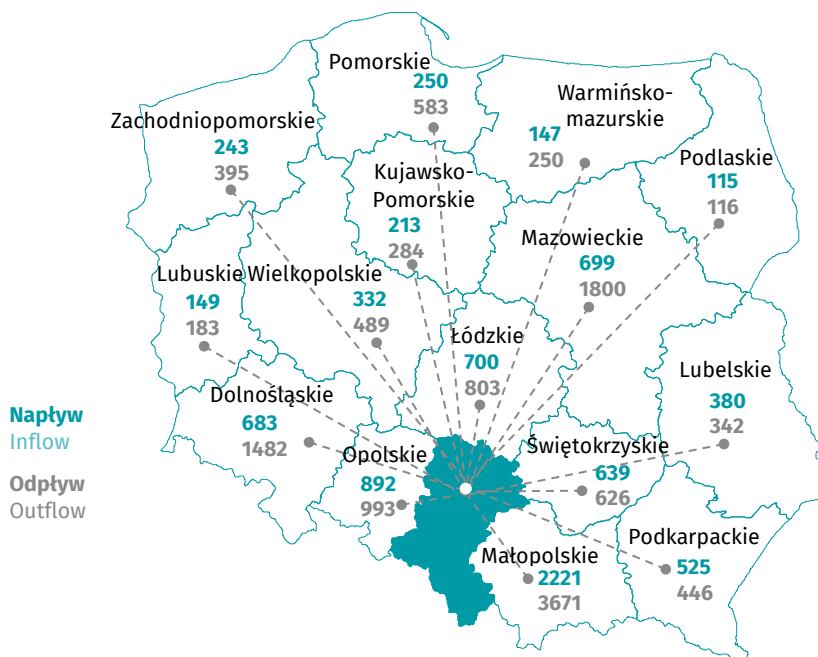
3.1. Migracje wewnętrzne

3.1. Internal migration

Saldo migracji wewnętrznych wyniosło minus 4,3 tys. osób (w 2018 r. – minus 4,2 tys.). Migracje wewnątrzwojewódzkie stanowiły zdecydowaną większość migracji wewnętrznych (36,8 tys. osób).

Mapa 2. Napływ i odptyw migrantów do/z województwa śląskiego w 2019 r.

Map 2. Migrants inflow and outflow to/from Śląskie Voivodship in 2019

Napływ ludności z innych województw na teren województwa śląskiego wyniósł 8,2 tys. osób (w 2018 r. – 7,7 tys.), natomiast odpływ ludności z województwa śląskiego do innych województw wyniósł 12,5 tys. osób (w 2018 r. – 11,9 tys.). W ruchu migracyjnym międzywojewódzkim saldo migracji było ujemne i wyniosło minus 4,3 tys. osób.

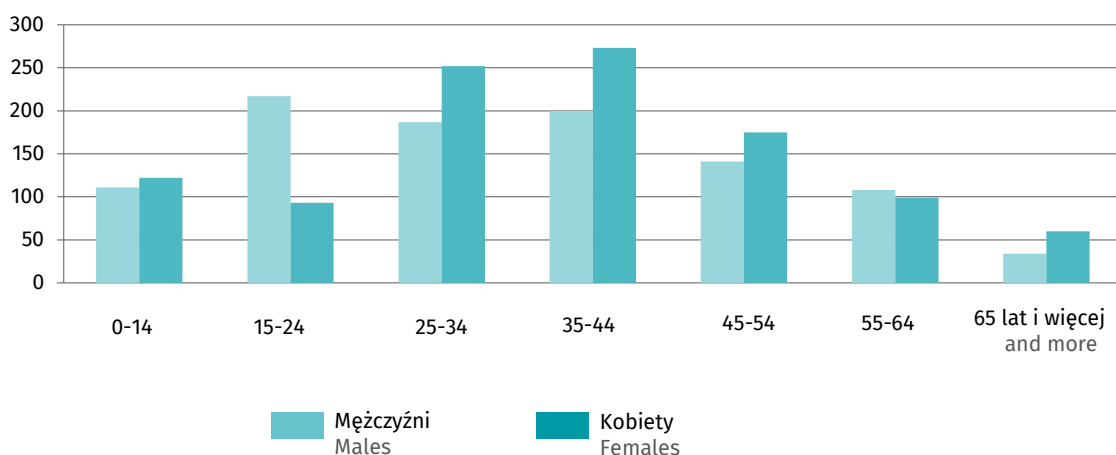
3.2. Migracje zagraniczne

3.2. International migration

W 2019 r. z województwa śląskiego na stałe wyemigrowało 2,1 tys. osób (19,3% emigrantów w kraju). Liczba imigrantów przybywających do województwa wyniosła 1,6 tys. osób (9,6% imigrantów w kraju); saldo migracji zagranicznych wyniosło minus 0,4 tys. osób.

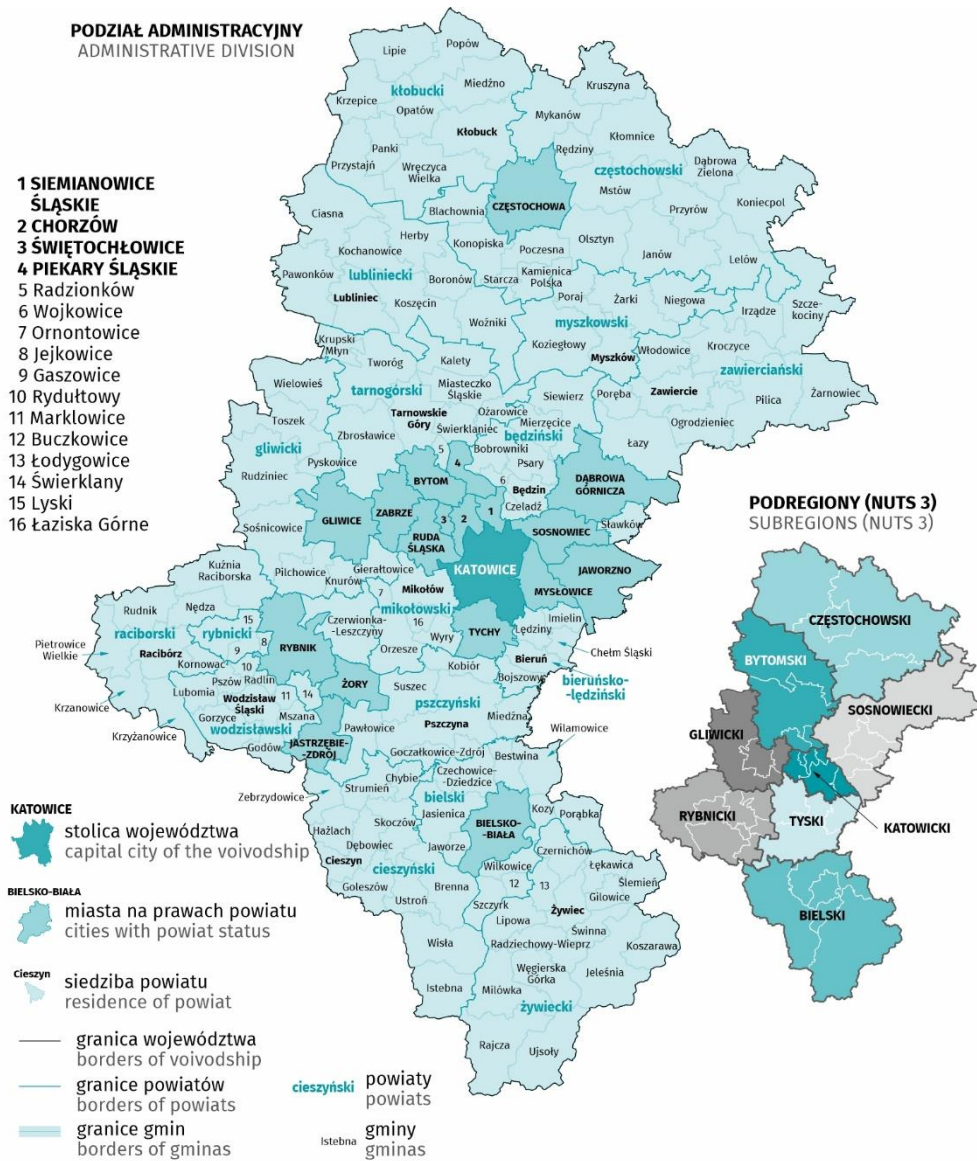
Wykres 10. Emigranci według grup wieku i płci w 2019 r.

Chart 10. Emigrants by age groups and sex in 2019

W 2019 r. głównym kierunkiem emigracji mieszkańców województwa śląskiego na stałe były kraje europejskie (94,5%). Najwięcej mieszkańców województwa, którzy opuścili kraj osiedliło się w Niemczech (1,1 tys. osób) i Wielkiej Brytanii (0,4 tys.). Wśród wyjeżdżających udział osób w wieku 20-44 lat wyniósł 49,2%, a w wieku 19 lat i mniej 21,0%. Najwięcej imigrantów przybyło z Wielkiej Brytanii (0,5 tys. osób) oraz Niemiec (0,3 tys.). Były to głównie osoby w wieku 19 lat i mniej (53,0%) oraz 20-24 lata (31,6%).

Mapa 3. Województwo śląskie w 2019 r.
 Stan w dniu 31 grudnia
 Śląskie Voivodship in 2019
 As of 31st December

PODZIAŁ WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH
 DIVISION BY NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES

	bielski (3; 1; 38)	gliwicki (1; 2; 10)	sosnowiecki (2; 3; 21)
Podregiony (NUTS 3):	bytomski (2; 2; 19)	katowicki (-; 6; 6)	tyski (3; 1; 17)
Subregions (NUTS 3):	częstochowski (3; 1; 31)	rybnicki (3; 3; 25)	

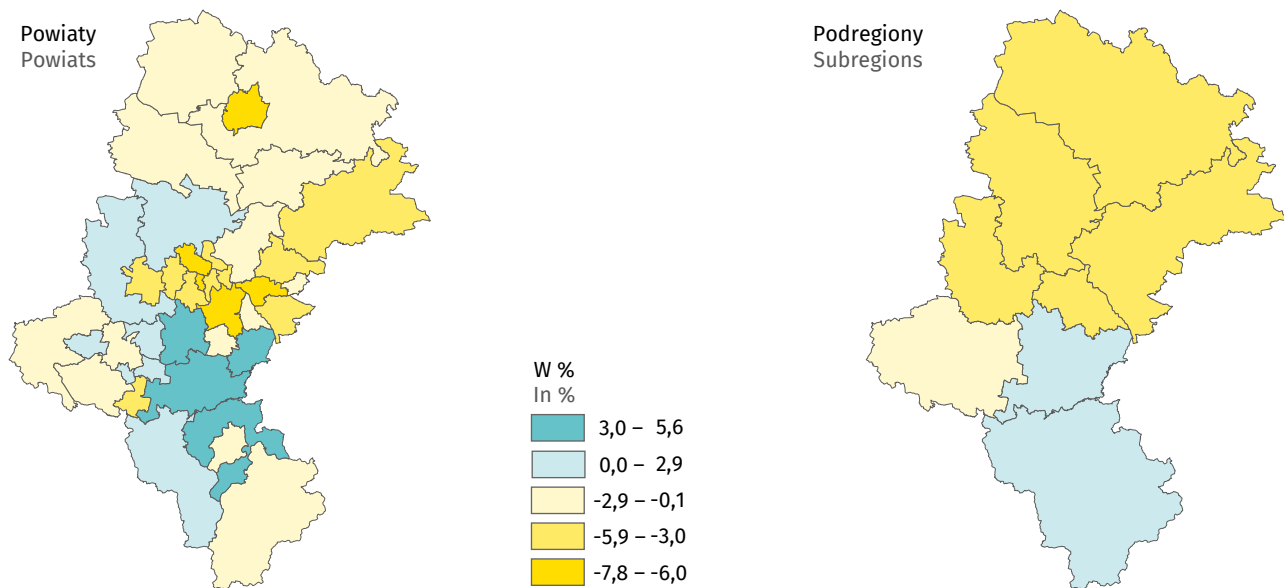
W nawiasach podano odpowiednio liczbę: powiatów, miast na prawach powiatu, gmin.
 In brackets is given respectively number of: powiats, cities with powiat status, gminas.

Mapa 4. Zmiana liczby ludności w latach 2010-2019

Stan w dniu 31 grudnia

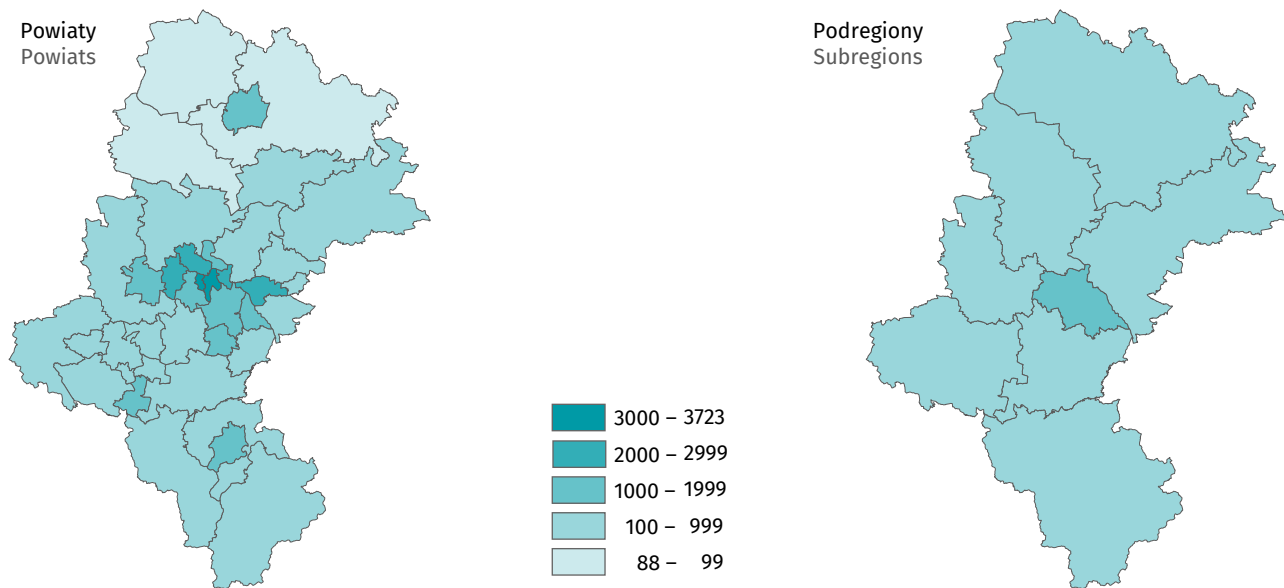
Map 4. Population changes in 2010-2019
As of 31st December

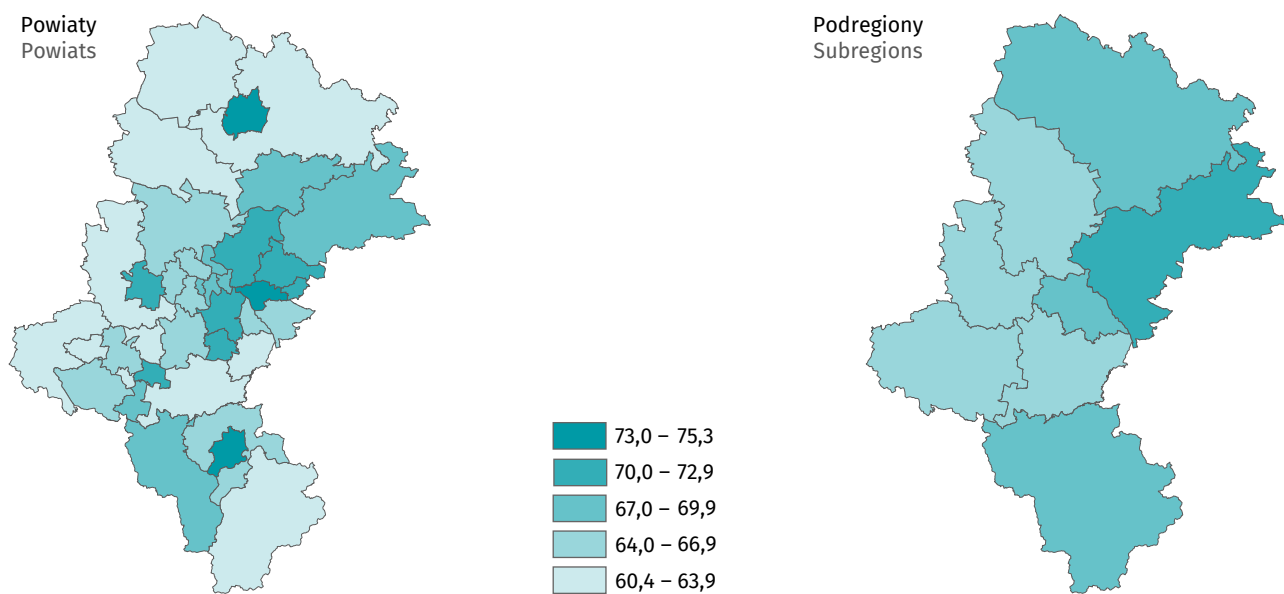
Mapa 5. Ludność na 1 km² w 2019 r.

Stan w dniu 31 grudnia

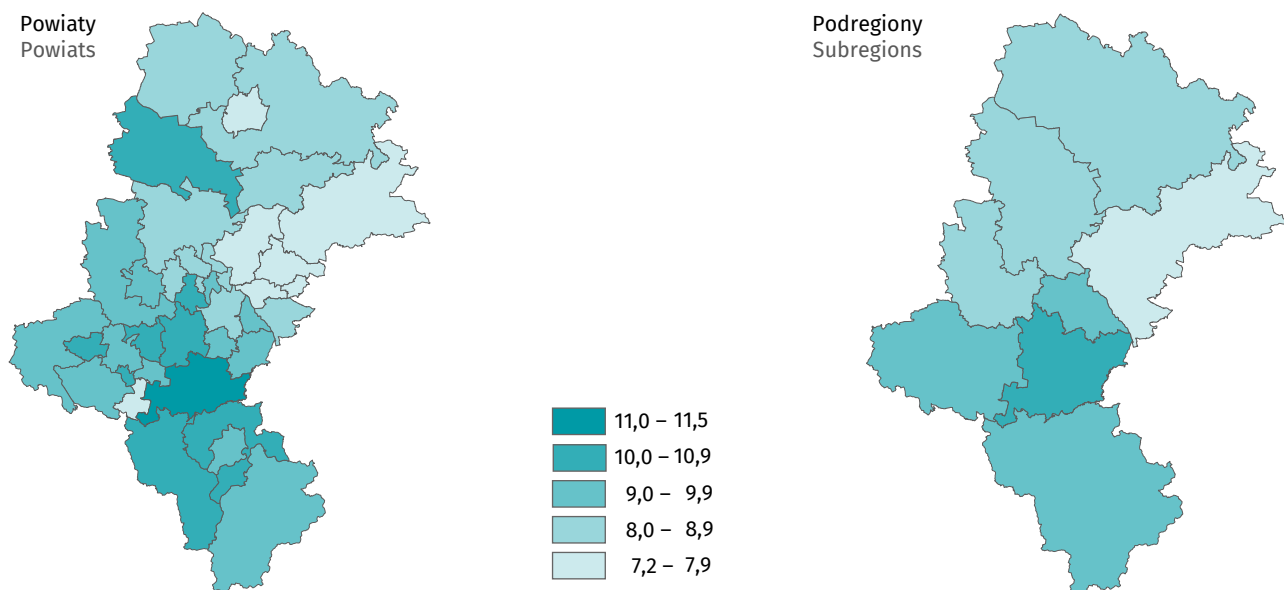
Map 5. Population per 1 km² in 2019
As of 31st December

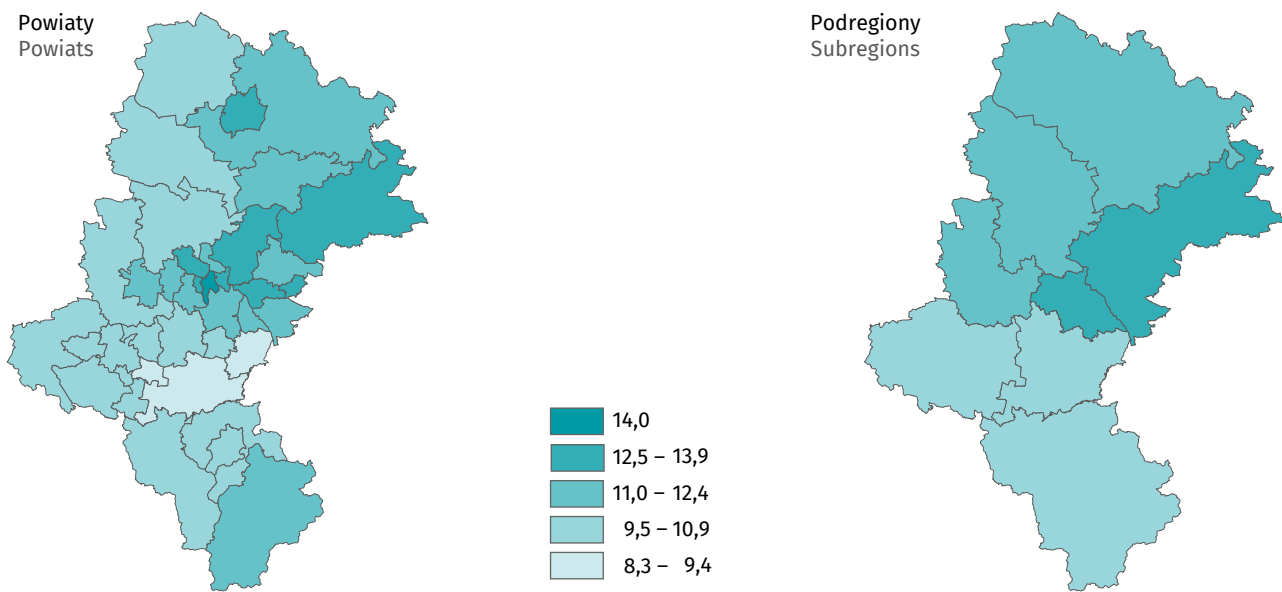
Mapa 6. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2019 r.
 Map 6. Non-working age population per 100 persons of working age in 2019

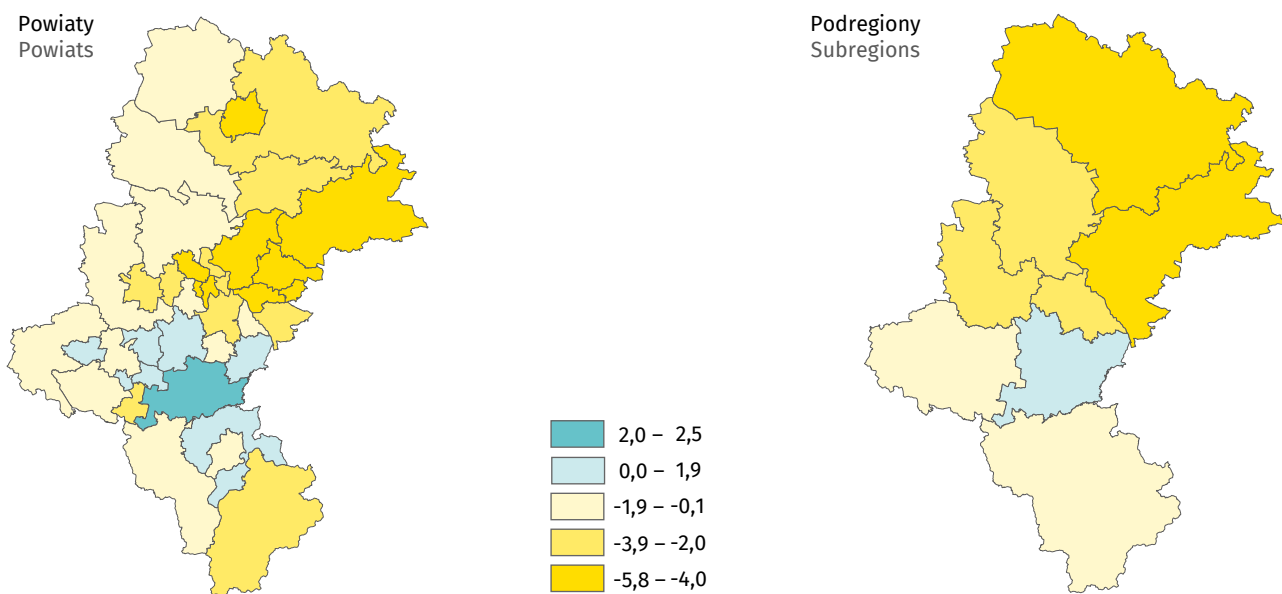
Mapa 7. Urodzenia żywe na 1000 ludności w 2019 r.
 Map 7. Live births per 1000 population in 2019

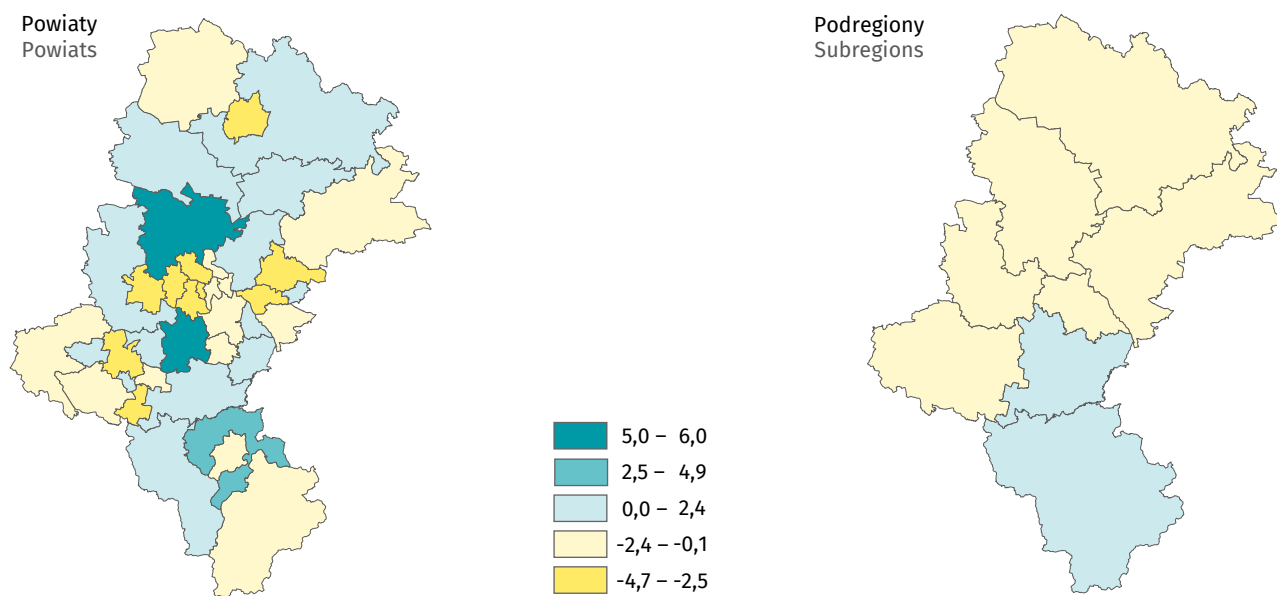
Mapa 8. Zgony na 1000 ludności w 2019 r.
 Map 8. Deaths per 1000 population in 2019

Mapa 9. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2019 r.
 Map 9. Natural increase per 1000 population in 2019

Mapa 10. Saldo migracji stałej na 1000 ludności w 2019 r.
Map 10. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2019

Uwagi metodologiczne

1. Dane o liczbie ludności zostały opracowane **metodą bilansową**. Przyjmując za punkt wyjścia dla gminy liczbę ludności ze spisu (w podziale według płci i pojedynczych roczników wieku) bilans dla kolejnych lat jest sporządzany metodą składnikową według następującego schematu:

Stan ludności na początek okresu (roku) w gminie

- + urodzenia żywe (wg płci)
- zgony (wg płci i wieku)
- + zameldowania na pobyt stały (z innych gmin i z zagranicy) (wg płci i wieku)
- wymeldowania z pobytu stałego (do innych gmin i za granicę) (wg płci i wieku)
- + zameldowania na pobyt czasowy (ponad 3 miesiące) z innych gmin (wg płci i wieku)
- wymeldowania na pobyt czasowy (ponad 3 miesiące) do innych gmin (wg płci i wieku)
- +/- przesunięcia ludności z tytułu zmian administracyjnych (według płci, wiek jest szacowany)
- = stan ludności na koniec okresu (roku) w gminie.

Zgodnie z powyższym schematem różnica liczby ludności stanowi sumę przyrostu naturalnego, salda migracji wewnętrznych na pobyt stały, salda migracji zagranicznych na pobyt stały oraz salda migracji wewnętrznych na pobyt czasowy.

Dane o liczbie i strukturze ludności opracowano według krajowej definicji zamieszkania. Oznacza to, że bilans nie obejmuje osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy (bez względu na okres ich czasowego przebywania), natomiast ujmuje stałych mieszkańców Polski przebywających czasowo za granicą (bez względu na okres ich nieobecności). Od 2010 r. podstawą (bazą wyjściową) bilansu są wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31 marca 2011 r.

2. Źródłem danych sprawozdawczości bieżącej są:

- urzędy stanu cywilnego – w zakresie zarejestrowanych małżeństw, urodzeń i zgonów,
- sądy okręgowe – w zakresie prawomocnie orzeczonych separacji i rozwodów,
- Ministerstwo Cyfryzacji – w zakresie migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały.

3. **Współczynnik urbanizacji** - udział (%) liczby ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności.

4. **Współczynnik feminizacji** - określa wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

5. **Gęstość zaludnienia** - miara zagęszczenia ludności na określonym terytorium (wyrażana najczęściej w osobach na 1 km²).

6. Przez ludność w **wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy, tj. dla mężczyzn 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w **wieku mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w **wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. 0–17 lat oraz ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

7. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

- **urodzenia** – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- **zgony** – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej,

- **małżeństwa** – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem; w przypadku, gdy mąż mieszkał za granicą według miejsca zameldowania żony przed ślubem,
- **rozwoły** – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo o rozwód (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka); nie uwzględnia się wyłącznie tych rozwodów, w których w momencie wniesienia powództwa obie osoby zamieszkiwały za granicą,
- **separacje** – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka), w przypadku zgodnego wniosku stron – według miejsca zamieszkania męża; nie są uwzględniane przypadki, gdy obie strony mieszkają za granicą.

8. **Płodność kobiet** mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

9. **Współczynnik dzietności kobiet** oznacza liczbę dzieci, którą urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu częściowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

10. **Przyrost naturalny ludności** obliczono jako różnicę liczby urodzeń żywych i liczby zgonów w danym okresie.

11. Przyrost rzeczywisty ludności stanowi sumę przyrostu naturalnego i salda migracji. Jeśli wartości są ujemne mówimy o ubytku rzeczywistym.

12. **Stopa przyrostu/ubytku rzeczywistego ludności** - iloraz liczby ludności z końca danego okresu do liczby ludności z początku tego okresu wyrażony w % i pomniejszony o 100.

13. Za **zgon niemowlęcia** uważa się zgon dziecka w wieku poniżej 1 roku, za zgon noworodka – zgon dziecka w wieku poniżej 4 tygodni (poniżej 28 dni), przez 0 dni określa się wiek żywo urodzonego noworodka, który nie przeżył 24 godzin.

14. Przez **migracje wewnętrzne** rozumie się zmiany miejsca stałego (lub czasowego) pobytu, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy w celu osiedlenia się na stałe (lub pobyt czasowy) oraz przemeldowanie z pobytu czasowego na pobyt stały w danej miejscowości, jeżeli poprzednie miejsce pobytu stałego znajdowało się w innej gminie. W przypadku gminy miejsko-wiejskiej migracją jest również zmiana miejsca zamieszkania między terenami miejskimi i wiejskimi gminy. Migracje wewnętrzne ludności nie uwzględniają zmian adresu w granicach tej samej jednostki, gdyż takie przemieszczenie nie powoduje zmiany w liczbie i strukturze ludności tej jednostki. W ramach migracji wewnętrznych ludności rozróżnia się **ruch międzywojewódzki**, czyli przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego województwa oraz **ruch wewnątrzwojewódzki**, tj. zmiany miejsca zamieszkania osób w granicach tego samego województwa.

15. **Migracje zagraniczne ludności** – to przemieszczenie ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania.

16. Dane prezentowane według podregionów odpowiadają trzeciemu poziomowi obowiązującej w krajach Unii Europejskiej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), wprowadzonej Rozporządzeniem (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r., z późniejszymi zmianami. Od 1 stycznia 2018 r. obowiązują zmiany wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r. Informacje o Rewizji NUTS 2016 obowiązującej od 1 stycznia 2018 r. dostępne są na stronie

<https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/klasyfikacja-nuts/rewizja-klasyfikacji-nuts-2016/>

W województwie śląskim wyodrębniono następujące podregiony:

- **bielski** – obejmuje powiaty: bielski, cieszyński, żywiecki, miasto na prawach powiatu Bielsko-Biała,
- **bytomski** – obejmuje powiaty: lubliniecki, tarnogórski, miasta na prawach powiatu: Bytom, Piekary Śląskie,
- **częstochoowski** – obejmuje powiaty: częstochoowski, kłobucki, myszkowski, miasto na prawach powiatu Częstochowa,
- **gliwicki** – obejmuje powiat gliwicki, miasta na prawach powiatu: Gliwice, Zabrze,
- **katowicki** – obejmuje miasta na prawach powiatu: Chorzów, Katowice, Mysłowice, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Świętochłowice,
- **rybnicki** – obejmuje powiaty: raciborski, rybnicki, wodzisławski, miasta na prawach powiatu: Jastrzębie-Zdrój, Rybnik, Żory,
- **sosnowiecki** – obejmuje powiaty: będziński, zawierciański, miasta na prawach powiatu: Dąbrowa Górnicza, Jaworzno, Sosnowiec,
- **tyski** – obejmuje powiaty: bieruńsko-lędziński, mikołowski, pszczyński, miasto na prawach powiatu Tychy.

17. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zamieszkującej dany obszar według stanu w dniu 30 czerwca.

18. Dane o zgonach według przyczyn ze względu na 2 etapy opracowania prezentowane są z rocznym opóźnieniem.

19. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Szczegółowe informacje metodologiczne są dostępne w Zeszytach metodologicznych:

- Ruch naturalny. Bilanse ludności

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/zeszyt-metodologiczny-ruch-naturalny-bilanse-ludnosci,37,1.html>

- Migracje ludności

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/migracje-zagraniczne-ludnosci/zeszyt-metodologiczny-migracje-ludnosci,15,1.html>

Methodological notes

1. Data on size of population have been elaborated using the **balance method**. Taking the population number from census as a reference of gmina population (by sex and age groups), the balance of population number for subsequent years is calculated with the following scheme:

Size of population in given gmina at the beginning of the period (year)

- + live births (by sex)
- deaths (by sex and age)
- + registration for permanent residence (from other gminas and from abroad) (by sex and age)
- deregistration from permanent residence (to other gminas and abroad) (by sex and age)
- + registration for temporary stay (above 3 months) from other gminas (by sex and age)
- deregistration from temporary stay (above 3 months) to other gminas (by sex and age)
- +/- changes in population caused by administrative changes (by sex and estimated age)
- = Size of population at the end of the period (year) in gmina.

According to the scheme above, a difference in the population size is a sum of the following: natural increase, net internal migration for permanent residence, net international migration for permanent residence and net migration for temporary stay.

Data on the size and structure of population have been compiled according to the national definition of residence. This means that the population balance does not include people who have arrived from abroad for temporary stay (regardless of the duration of their temporary stay), but includes permanent residents of Poland temporarily staying abroad (regardless of the duration of their absence). Since 2010, the basis of the balance (the starting basis) are results of the Population and Housing Census held on March 31, 2011.

2. The data sources of current reporting are:

- Civil Status Offices – data regarding registered marriages, births and deaths,
- Local courts - data regarding final sentences of separations and divorces,
- Ministry of Digital Affairs – data regarding internal and international migrations for permanent residence.

3. **Urbanisation rate** – share (in %) of urban population in total population.

4. **Femininity ratio** – describes relations between the numbers of women and man, i.e. the number of women per 100 men.

5. **Density of population** – measure of people distribution over given territory (usually expressed in persons per 1 km²).

6. **Working-age population** is the population at the age of ability to work. It refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category, the **age groups of mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age** population is defined as the pre-working age population, i.e. up to the age of 17, and the post-working age population, i.e. 65 and more for males and 60 and more for females.

7. Data regarding **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:

- **births** – according to the mother's place of permanent residence,
- **deaths** – according to the place of permanent residence of the deceased,

- **marriages** – according to the husband's place of permanent residence before contracting of the marriage (in cases when the husband lived abroad before contracting of the marriage, the wife's place of residence before contracting of the marriage is used),
- **divorces** – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filing petition resides abroad, place of residence of a spouse has been taken); not taken into consideration are those divorces in which, at the time the claim was brought, both persons resided abroad,
- **separations** – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filing petition resides abroad, place of residence of a spouse has been taken); in cases of unanimous petition of both of persons – residence of husband is used; cases when both parties live abroad are not taken into consideration.

8. **Female fertility rate** is calculated as the quotient of the number of live births and the number of women at the reproductive age (15–49). Apart from total fertility rate, age-specific fertility rates are published that are calculated as the quotients of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers at the age under 15 are included in the group 15–19 and from the mothers at the age of 50 and over – in the group 45–49.

9. **Total fertility rate** expresses the average number of children that would be born by a woman during her whole childbearing period (15–49 years), assuming that in particular phases of this period she would give birth to children with the intensity observed among women in a reference year, i.e. the age-specific fertility rates are treated as constant.

10. **Natural increase of population** was calculated as difference between the number of life births and the number of deaths in given time period.

11. **Actual increase of population** is a sum of natural increase and net migration. If the values of actual increase are negative it is called as decline in the number of population.

12. **Actual increase/decrease rate of the population** - The quotient of the population at the end of the period to the population at the beginning of the period, expressed in% and decreased by 100.

13. The **infant death** means the death of a child under 1 year of age, the new born infant death – under 4 weeks of age (up to 28 days of life), 0 day indicates the age of new live born infant, who did not survive 24 hours.

14. **Internal migration** is understood as the change of permanent (or temporary) residence, consisting in crossing the administrative boundary of the gmina to settle permanently (or temporarily) and to check out of temporary residence for permanent residence in a given locality if the previous permanent residence was located in another gmina. In the case of urban-rural gmina migration, it is also a change of residence between urban and rural areas of the gmina. The changes of address within the same unit are excluded from data on internal migration, as they do not influence the size and structure of the population in this unit. Internal migration is divided into two groups: **intervoivodship movement** (movement of the population from one voivodship to the other voivodship) and **intravoivodship movement** (movement of the population within the same voivodship).

15. **International migration of the population** – is understood as movement of persons related to the change of country of residence.

16. Data presented according to subregions correspond to the valid third level of Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS), introduced by Regulation of the European Parliament and of the Council, no. 1059/2003, dated may 26, 2003 with subsequent changes. From 1st January 2018 the changes introduced by the UE Commission, no. 2016/2066 dated January 1st, 2018 are in force. The information about revision of NUTS performed in 2016, being in force since January 1st, 2018 are available in the www:

<https://stat.gov.pl/en/regional-statistics/classification-of-territorial-units/classification-of-territorial-units-for-statistics-nuts/the-history-of-the-nuts-classification/nuts-2016-revision/>

The following subregions were separated in śląskie voivodship:

- **bielski** – includes powiats: bielski, cieszyński, żywiecki, miasto na prawach powiatu Bielsko-Biała,
- **bytomski** – includes powiats: lubliniecki, tarnogórski, miasta na prawach powiatu: Bytom, Piekary Śląskie,
- **częstochowski** – includes powiats: częstochowski, kłobucki, myszkowski, miasto na prawach powiatu Częstochowa,
- **gliwicki** – includes powiat gliwicki, miasta na prawach powiatu: Gliwice, Zabrze,
- **katowicki** – includes cities with powiat status: Chorzów, Katowice, Mysłowice, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Świętochłowice,
- **rybnicki** – includes powiats: raciborski, rybnicki, wodzisławski, miasta na prawach powiatu: Jastrzębie-Zdrój, Rybnik, Żory,
- **sosnowiecki** – includes powiats: będziński, zawierciański, miasta na prawach powiatu: Dąbrowa Górnicza, Jaworzno, Sosnowiec,
- **tyski** – includes powiats: bieruńsko-lędziński, mikołowski, pszczyński, miasto na prawach powiatu Tychy.

17. The rates regarding vital statistics in territorial division were calculated as a quotient of the number of occurrences of given type and of the population number in given area at June 30.

18. Since the data regarding deaths by causes are elaborating in 2 stage process, the presented data are published with one year delay.

19. The relative values (rates, percentages) are calculated based on data with larger precision.

More methodological information are available here:

- Vital statistics. Population balances.

<https://stat.gov.pl/en/topics/population/population/methodological-report-vital-statistic-balances-of-population,11,1.html>

- Migrations of population.

<https://stat.gov.pl/en/topics/population/international-migration/methodological-report-migration-of-population,7,1.html>